

Önkormányzat adóztatási tevékenységéről

Általános tudnivalók:

Az önkormányzati adók három ágát a helyi adók, a gépjárműadó és a termőföld bérbeadásából származó jövedelem adóztatása képezi.

A helyi adókról szóló, többször módosított 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) ad felhatalmazást a települési önkormányzatoknak arra, hogy illetékességi területükön, saját rendeletükkel helyi adókat vezessenek be. Eszerint az önkormányzatok **vagyoni típusú adók** (építményadó, telekadó), **kommunális jellegű adók** (magánszemély kommunális adója, **vállalkozók kommunális adója**, idegenforgalmi adó), és a **helyi iparüzési adó bevezetésére jogosultak**.

A helyi sajátosságokhoz igazodóan az adó mértékét, egyes adómentességeket megállapító **helyi adó rendeletek az adott település Polgármesteri Hivatal honlapján megtekinthetők.**

A következőkben a helyi adókról szóló törvényben szabályozott, az egyes adónemek általános szabályaira, sajátosságaira, valamint az adózás rendjéről szóló, többször módosított 2003. évi XCII. törvényben szabályozott bevallás adására, fizetési kötelezettség teljesítésének módjaira, időpontjaira hívjuk fel a figyelmet.

Az önkormányzati adók adónemenkénti ismertetése:

I. Helyi adók:

Helyi iparüzési adó:

Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén **állandó jelleggel végzett vállalkozási (iparüzési) tevékenység**. Adóköteles iparüzési tevékenységen a vállalkozó e minőségben végzett nyereség-, illetve jövedelemszerzésre irányuló tevékenységét kell érteni. **Az adó alanya a vállalkozó. Ha a vállalkozó több önkormányzat illetékességi területén végez állandó jellegű iparüzési tevékenységet, akkor az adó alapját - a vállalkozónak kell a Htv. mellékletében meghatározottak szerint megosztania.**

A törvény egyes **alkalmi iparüzési tevékenységeket is** (mutatványos, vándorköszörűs) **adóköteles tevékenységnek tekint. A tevékenység megkezdésekor be kell jelentkezni az adóhatósághoz. Ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetében az adót a tevékenység végzésének naptári napjai alapján kell megállapítani.** Minden megkezdett nap egy napnak számít.

Nyomtatvány:

Helyi iparüzési adóról – ideiglenes

Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén négyféle adóalap-számítás közül választhat az adózó:

1. az adó alapja az értékesített termék, illetőleg végzett szolgáltatás nettó árbevétele, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével és a közvetített szolgáltatások értékével, valamint az anyagköltséggel. 2006.január 1. napjától az adóalapnak az a része - legfeljebb az adóalap 90 %-a - amely a külföldön létesített telephelyen végzett tevékenységből származik, feltéve ha azt a telephely szerinti állam önkormányzatának fizetendő, a vállalkozási tevékenységet terhelő adó terheli.
2. a személyi jövedelemadó törvény szerinti átalányadózó magánszemély vállalkozó adóalapja az átalányadó alapjának 20%-kal növelt összege, azzal, hogy az adó alapja nem lehet több, mint a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti - e tevékenységből származó - bevételének 80 százaléka,
3. a Htv. 52. § 26. pont a-d./ pontjában szereplő más vállalkozónál az adó alapja a nettó árbevételének 80 százaléka, ha a nettó árbevétel az adóévet megelőző adóévben - 12 hónapnál rövidebb adóévet megelőző adóév esetén napi arányosítással számítva időarányosan nem haladta meg a 4 millió forintot, illetve a tevékenységét adóévben kezdő vállalkozó esetén az adóévben - időarányosan - a 4 millió forintot várhatóan nem haladja meg,
4. az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá tartozó vállalkozó az adó alapját az egyszerűsített vállalkozói adó alapjának 50 % - ában is megállapíthatja.

Állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó évi mértékének felső határa az adóalap 1.5 %-a.

Az iparűzési adóról az adóévet követő év május 31-éig kell bevallást tenni az önkormányzati adóhatóságnál. A naptári évtől eltérő üzleti évet választó adózó adóbevallását az adóév utolsó napját követő 150. napig nyújtja be. **Az adózót félévi részletekben, az adóév március 15-éig, illetve szeptember 15-éig adóelőleg-fizetési kötelezettség terheli.** A vállalkozónak az iparűzési adóelőleget - az egyszeres könyvvizetésre kötelezett kivételével - a várható éves fizetendő adó összegére az adóév december 20. napjáig ki kell egészítenie. **A megfizetett adóelőleg és az adóévre megállapított tényleges adó különbözetét 100 forintra kerekítve, az adóévet követő év május 31-éig kell megfizetni,** illetőleg ettől az időponttól lehet visszaigényelni.

Nyomtatvány:

Helyi iparűzési adó bejelentkezési lap

Helyi iparűzési adó bevallás

Helyi iparűzési bevallás állandó

Iparűzési adó bejelentkezés változás bejelentés

Iparűzési adó bejelentkezési lap

II. Gépjárműadó:

A gépjárműadóról szóló, többször módosított 1991. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Gjt.) rendelkezései értelmében a **belföldi érvényes rendszámáblával ellátott gépjármű, pótkocsi, valamint a Magyar Köztársaság területén közlekedő, külföldön nyilvántartott tehergépjármű** (a továbbiakban együtt: gépjármű) **után gépjárműadót kell fizetni.**

Nem tartozik a Gjt. hatálya alá a belföldi rendszámáblával ellátott mezőgazdasági vontató, a lassú jármű és a lassú jármű pótkocsija, a külön jogszabály szerinti „méhesházás” gépjármű, a munkagép, a CD, a CK, a DT, az OT és a Z betűjelű rendszámáblával ellátott gépjármű, valamint a külföldön nyilvántartott tehergépjárművek közül azok, amelyek az Európai Unió valamely tagállamában vannak nyilvántartva.

Az adó alanya az a személy, aki/amely a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény alapján vezetett **járműnyilvántartásban az év első napján üzemben tartóként, ennek hiányában tulajdonosként szerepel.** Amennyiben a hatósági nyilvántartás szerint egy gépjárműnek több tulajdonosa vagy több üzemben tartója van, akkor közülük az adó alanya az, akinek/amelynek a nevére a forgalmi engedélyt kiállították.

Év közben újonnan vagy újra forgalomba helyezett gépjármű esetén az adó alanya az, aki/amely a forgalomba helyezés hónapjának utolsó napján a hatósági nyilvántartásban tulajdonosként szerepel.

Az adóalany halálát, illetve megszűnését követő év 1. napjától - feltéve, hogy a hatósági nyilvántartásban ekkor még mindig az elhunyt személy vagy a megszűnt szervezet szerepel tulajdonosként - azt a személyt kell az adó alanyának tekinteni, akit/amelyet a halálesetet vagy megszűnést követően a hatósági nyilvántartásba elsőként tulajdonosként bejegyezték.

Amennyiben a gépjármű tulajdonjogában bekövetkezett változást a korábbi tulajdonos (átruházó) a külön jogszabályban meghatározott módon bejelentette, akkor a bejelentési kötelezettség megnyíltta (szerződés megkötésének időpontját) követő év első napjától nem minősül adóalany. Ettől az időponttól kezdve a korábbi tulajdonostól tulajdonjogot szerző felet kell az adó alanyának tekinteni, kivéve ha ettől az időponttól a hatósági nyilvántartásban harmadik személy szerepel tulajdonosként.

Az adóévre járó adót az adóalany köteles megfizetni. Az adókötelezettség a gépjármű forgalomba helyezését követő hónap 1. napján kezdődik.

Az adókötelezettség annak a hónapnak az utolsó napjával szűnik meg, amelyben a hatóság a gépjárművet bármely okból a forgalomból kivonta. A gépjármű adóztatás során a gépjármű forgalomból való kivonásának minősül a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet szerinti forgalomból való kivonás, ide nem értve a forgalomból való fiktív kivonást.

Az adóalany körülményeiben, illetve a gépjárműben beállott olyan változást, amely az adókötelezettségre is kihatással van, e változásra okot adó körülmény bekövetkezésének időpontját követő hónap első napjától kell figyelembe venni.

Az **adó alapja** személyszállító gépjármű - ide nem értve az autóbust - hatósági nyilvántartásban feltüntetett teljesítménye, kilowattban kifejezve. Ha a hatósági nyilvántartásban a személyszállító gépjármű teljesítménye csak lóerőben van feltüntetve,

akkor a lóerőben kifejezett teljesítményt 1,36-tal kell osztani, s az eredményt a kerekítés általános szabályai szerint egész számra kell kerekíteni.

A Gjt 6. § (2)-(3) alapján Az adó alapja az autóbusz, a nyergesvontató, a lakókocsi, lakópótkocsi hatósági nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya), az adó alapja a tehergépjármű hatósági nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya) növelve a terhelhetősége (raksúlya) 50%-ával.

Az **adó mértéke** az adóalap után a gépjármű

- gyártási évében és az azt követő 3 naptári évben 345 Ft/kilowatt,
- gyártási évet követő 4-7. naptári évben 300 Ft/kilowatt,
- gyártási évet követő 8-11. naptári évben 230 Ft/kilowatt,
- gyártási évet követő 12-15. naptári évben 185 Ft/kilowatt,
- gyártási évet követő 16. naptári évben és az azt követő naptári években 140 Ft/kilowatt.

Az adó mértéke az autóbusz, a nyergesvontató, a lakópótkocsi és a tehergépjármű esetén az adóalap minden megkezdett 100 kilogrammja után 1380 Ft.

Az adó mértéke a 6. § (2)-(3) bekezdései szerinti adóalap esetén az adóalap minden megkezdett 100 kilogrammja után:

- a) a légrugós vagy azzal egyenértékű rugózási rendszerű nyerges vontató, tehergépjármű, autóbusz esetén 1200 Ft,
- b) az a) pont alá nem tartozó gépjárművek és pótkocsik esetén 1380 Ft.

Az „E” betűjelű ideiglenes rendszám táblával ellátott személyszállító gépjármű után 10 000 Ft, míg a tehergépjármű után 46 000 Ft adót kell fizetni. A „P” betűjelű ideiglenes rendszám tábla kiadása esetén 23 000 Ft adót kell fizetni.

Az adóztatási feladatokat - az „E” és „P” betűjelű ideiglenes rendszám táblával ellátott gépjárművek kivételével - **a lakcím-nyilvántartásba**, míg a **nem magánszemély adóalanynak** (ideértve az egyéni vállalkozót is) **a hatósági nyilvántartásba bejegyzett lakcíme, székhelye, illetőleg telephelye szerint illetékes önkormányzati adóhatóság látja el. Ha a nyilvántartásban a lakcím, a székhely, illetőleg a telephely megváltozik, az adóztatási feladatok ellátására a változást követő év első napjától az új lakcím, székhely, illetőleg telephely szerint illetékes adóhatóság jogosult.** Gépjármű tulajdonának átruházása esetén, ha a tulajdonátszállással érintett felek egyike sem tesz eleget a külön jogszabály által meghatározott bejelentési kötelezettségének, akkor a tulajdonátszállás bejelentése évének utolsó napjáig a gépjármű nyilvántartás szerinti tulajdonos nyilvántartásba bejegyzett lakcíme, székhelye, illetőleg telephelye szerinti önkormányzati adóhatóság az illetékes a tulajdonváltozással érintett gépjármű adóztatására. Amennyiben a hatósági nyilvántartás a székhelyet és a telephelyet egyaránt tartalmazza, akkor a telephely szerint illetékes adóhatóság jogosult a gépjármű adóztatására.

Az adóztatási feladatokat az „E” és „P” betűjelű ideiglenes rendszám táblával ellátott gépjármű esetében a gépjárműre kiadott ideiglenes forgalomban tartási engedélyben, illetve ideiglenes forgalmi engedélyben megjelölt lakóhely, székhely (ideértve a fióktelepet is) szerint illetékes adóhatóság látja el.

A gépjárműadót az adóhatóság állapítja meg, a közúti közlekedési nyilvántartási szerv adatszolgáltatása alapján, kivetéssel. Ezen nyilvántartásba bejegyzés alapjául szolgáló bejelentési kötelezettség a jogkövetkezmények alkalmazása tekintetében bevallásnak minősül.

A gépjármű tulajdonjogában bekövetkezett változás esetén követendő eljárás:

Ha a tulajdonos változást nem jelentették be a közlekedési igazgatási hatóságnál (okmányiroda), a gépjármű-nyilvántartás nem a valós tulajdonviszonyokat tükrözi. Az ebből eredő kellemetlenségek megelőzésében ill. kiküszöbölésében szeretnénk segítségére lenni azzal, hogy pár mondatban a **gépjármű tulajdonjogában bekövetkezett változás esetén követendő eljárás alapvető lépéseit** összefoglaljuk. Gépjármű tulajdonjogában bekövetkező változást eredményező jogügylet (pl. eladás, ajándékozás) esetén **a szerződés dátumától számított 15 napon belül a régi tulajdonos köteles a tulajdonjog változást igazoló okirat egy példányával felkeresni a lakóhelye, (lakóhely hiányában) tartózkodási helye, székhelye, telephelye szerint illetékes okmányirodát, mert a bejelentési kötelezettségét ezen okirat benyújtásával (megküldésével) teljesíti.** A bejelentési kötelezettség teljesítésének tényét az érintett jármúnél a közlekedési igazgatási hatóságként eljáró okmányiroda a gépjármű-nyilvántartásban rögzíti, és átvezeti a nyilvántartáson a gépjármű tulajdonjogának változásával kapcsolatos adatokat. A bemutatott szerződésen bélyegzőlenyomatával igazolja, hogy a régi tulajdonos a bejelentési kötelezettségének eleget tett. **Amennyiben a gépjármű tulajdonjogában bekövetkezett változást a korábbi tulajdonos (átruházó) az említett módon jelenti be, a szerződés megkötésének időpontját követő év első napjától nem minősül adóalany.** Ettől az időponttól kezdve a korábbi tulajdonostól tulajdonjogot szerző felet kell az adó alanyának tekinteni, kivéve ha ettől az időponttól a hatósági nyilvántartásban harmadik személy szerepel tulajdonosként.

Ha a szerződő felek egyike sem tesz eleget bejelentési kötelességének, a gépjárműadó alanyának azt a személyt kell tekinteni a tulajdonátszállás évének utolsó napjáig, aki a gépjármű-nyilvántartásban az év első napján tulajdonosként szerepel (Gjt. 2.§ (5) bekezdés).

A jármű elidegenítése esetén a törzskönyvet, forgalmi engedélyt és a már korábban felhasznált járműkísérő lapot, valamint a közúti közlekedési igazgatási feladatokról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM. rendelet 44. § (2) bekezdés f) pontja esetén az eladó által elvégzett előzetes eredetiség vizsgálatról szóló hatósági határozatot a jármű jogszerű megszerzőjének át kell adni.

A jármű új tulajdonosa is köteles a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítására okot adó körülmény bekövetkeztétől számított 15 napon belül az okmányirodában a jármű tulajdonjogának a változását bejelenteni. Ha a jármű új tulajdonosa a bejelentési kötelezettségének önhibájából nem tesz eleget, a járművet az illetékes hatóság a külön jogszabályban meghatározott időtartamra **kivonja a forgalomból.**

Az adózó közvetlenül az önkormányzati adóhatóságnak kizárólag azt köteles bejelenteni (a változást követő 15 napon belül), ha az adófizetési kötelezettsége szünetel, ill. a tulajdonában álló gépjármű után adómentesség illeti meg.

A súlyos mozgáskorlátozottsághoz kapcsolódó mentesség

A gépjárműadó-törvény szerint az adó alanya a járműnyilvántartásba bejegyzett üzemben tartó, annak hiányában a tulajdonos. A gépjárműadó-törvény súlyos mozgáskorlátozottsághoz kapcsolódó mentességi szabálya 2007. évtől úgy változott, hogy az adómentesség csak a súlyos mozgáskorlátozott járműtulajdonos adóalanyt illet meg, feltéve, hogy személygépkocsija teljesítménye a 100 kW-ot nem éri el, illetve azt nem taxiként

üzemeltetik. A mentesség akkor is jár, ha a súlyos mozgáskorlátozott kiskorút vagy cselekvőképességet kizáró/korlátozó gondnokság alatt álló nagykorút járműtulajdonos adóalany szülője szállítja. Ebből következően nem jár a mentesség akkor, ha a súlyos mozgáskorlátozott üzemben tartója (adóalany) a gépjárműnek, vagy ha a súlyos mozgáskorlátozott járműtulajdonos mellett a járműnyilvántartásban más személy szerepel üzemben tartóként, ilyenkor ez utóbbi az adó alanya.

Az Alkotmánybíróság 22/2010. (II. 25.) AB határozata 2010. december 31-i hatállyal a Gjt. Mentességi szabályából hatályon kívül helyezte „a tulajdonában lévő” szövegrészt. Azaz, az AB által megállapított törvényi mentességi szabály alapján 2011. január 1-jétől a súlyos mozgáskorlátozott üzemben tartó adóalany is mentesül az adófizetés alól.

A törvényi szabályozás úgy változik, hogy az adómentesség a súlyos mozgáskorlátozott – akár tulajdonosi, akár üzemben tartói minőségére tekintettel – adóalany által üzemeltetett személygépkocsi után 13 000 Ft/év adóteherig jár, míg az afeletti adóösszeget meg kell fizetni. Az éves adóteherhez kapcsolódó mentesség (13 000 forint erejéig) továbbra is érvényesíthető a súlyos mozgáskorlátozott kiskorút vagy cselekvőképességet kizáró (korlátozó) gondnokság alatt álló nagykorút szállító adóalany (szülő) személygépkocsija utáni adóban [Gjt. 5. § f) pont].

Nyomtatvány:

Gépjárműadó bevallás

III. Termőföld bérbeadásából származó személyi jövedelemadó

A termőföld bérbeadásából származó jövedelem adóztatásában az önadózás szabályai érvényesülnek, azaz a magánszemély az adóját megállapítja, majd a föld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatóságnál bevallja és megfizeti, kivéve, ha a bevétele csak kifizetőtől származik. (Kifizető pl. a belföldi illetőségű jogi személy, egyéb szervezet, egyéni vállalkozó, amely/aki adókötelezettség alá eső jövedelmet juttat, függetlenül attól, hogy a juttatást közvetlenül vagy megbízottja útján teljesíti.) Ez utóbbi esetben ugyanis az adót a kifizető állapítja meg, vonja le, vallja be és fizeti meg. **A magánszemély a bevallását az erre a célra rendszeresített nyomtatványon, a föld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatósághoz a jövedelem megszerzésének évét követő év március 20-áig, a kifizető a levont adóról az adóévet követő év február 15-éig adhatja be.** Amennyiben a magánszemély több önkormányzat illetékességi területén szerez bevételt termőföld bérbeadásából, az adóbevallást és adófizetést önkormányzati adóhatóságokként külön-külön kell teljesítenie. **Nem kell adóbevallást tenni annak a magánszemélynek, akinek a termőföld bérbeadásból származó jövedelme kizárólag kifizetőtől származik és a kifizető az adót levonta, vagy a termőföld bérbeadásából származó jövedelme mentes az adó alól.** A termőföld-bérbeadásból származó bevétel akkor mentes az adó alól, ha a termőföld hasznobérbe adása alapjául szolgáló, határozott időre kötött megállapodás (szerződés) alapján **a hasznobérlet időtartama az 5 évet** (az adómentesség feltételül szabott időtartam) **eléri.** **Ha a magánszemélynek termőföld bérbeadásából olyan bevétele, jövedelme keletkezik, amely nem kifizetőtől származik** vagy a kifizető a jövedelem juttatásakor az adót elmulasztotta levonni, vagy a kifizető a bérleti díjat természetben fizette meg, a vagyoni érték után **az adót a magánszemély a jövedelem megszerzésének negyedévét követő hó 12-éig fizeti meg.** **A magánszemély termőföld-bérbeadásból származó bevételének** (ideértve a földjáraadékat is) és más ingatlan bérbeadásából származó bevételnek **az egésze jövedelem, amely után az adó mértéke 25 százalék.**

Nyomtatvány:

Termőföld bérbeadó magánszemély bevallása

Termőföld kifizető bevallása

Adónaptár

IV. Helyi adó ügyekkel kapcsolatos eljárás:

Nyomtatvány:

Kérelem adóigazolás kiadásához

Helyi adók beszédési számlái

A fellebbezési illeték mértéke a vitatott összeg minden megkezdett 10.000,- forintja után 400,- forint, de legalább 5.000,- forint, legfeljebb 500.000 forint.. Ha az eljárás tárgyának értéke pénzben nem állapítható meg, a fellebbezés illetéke 5.000,- forint.

Vonatkozó jogszabályok:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv)

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art)

A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (Gjt)

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv)

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályiról szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket)